

‘Groen is geen extraatje’

Waar velen kapitalisme de vijand noemen van vergroening, draait de Belgische landschapsarchitect STEVEN DELVA dat om. Voor hem is natuur een businesscase die geld opbrengt in plaats van geld kost. Wij zochten hem op in zijn bureau in AMSTERDAM.

DOOR IRIS DE FEIJTER BEELD YVES DRIGHE

Een groene gevel van een appartementsgebouw? Nee, merci. Een riante privétuin? Sorry. Wat nestkastjes en bloembakken? Nope. Een paar bomen op een plein? Helaas. Steven Delva weet heel goed wat hij niet wil doen. ‘Ik ben er niet op uit om enkel mooie dingen te maken. Ik wil impact hebben.’ We zitten tegenover de landschapsarchitect in zijn kantoor in een omgebouwde voormalige brouwerij in Amsterdam. In het Nederlandse accent van de sportieve veertiger sluimert een West-Vlaamse tongval. Zijn bureau, dat hij in 2008 oprichtte, combineert landschap, stedenbouw en architectuur. Met die integrale aanpak werkt hij vooral voor projectontwikkelaars en overheden in **Nederland, België en Scandinavië**. Want naast zijn Amsterdamse hoofdkantoor zetelt zijn bedrijf ook in Antwerpen en Stockholm.

Een integrale aanpak: wat bedoel je daar precies mee? Oftewel: hoe zou je jouw job omschrijven?

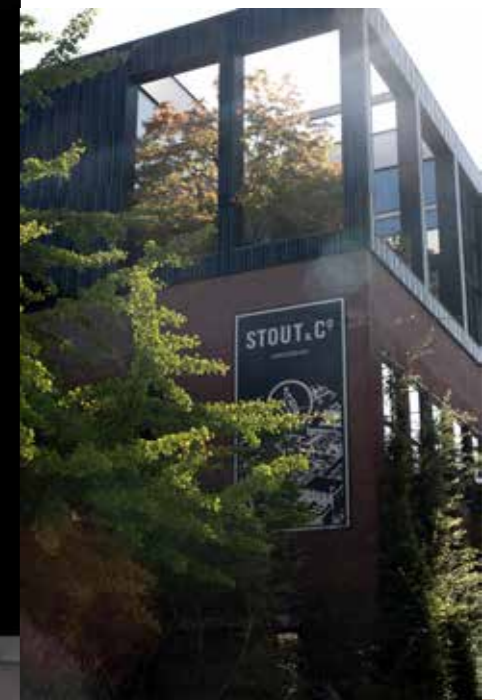
STEVEN DELVA: ‘Eigenlijk kan ik heel kort zijn: we ontwerpen leefomgevingen voor mensen en dieren. Vaak zijn dat nieuwe woonwijken of publieke plaatsen. Het grootste compliment dat iemand mij kan geven is: “Ik kan er de vinger niet op leggen, maar het voelt hier goed.” Als iemand een project mooi noemt, ben ik daar niet blij mee. Dat vind ik een fout woord. Natuurlijk ben ik een ontwerper, maar ik wil niet dat mijn landschappen er ontworpen uitzien. Ik zie vooral schoonheid in het natuurlijke en het spontane. Wat de integrale aanpak betreft: geen enkele opgave verdient één antwoord, we dienen meerdere antwoorden te bieden op één vraagstuk. Geen enkele opgave wordt holistisch gesteld, maar het is onze verantwoordelijkheid, onze plicht om er een holistisch antwoord op te geven.’

Je tekende mee aan Silt in Middelkerke. Is dat een typisch project voor jou?

DELVA: ‘Helemaal, want we slaagden erin om veel meer te doen dan wat er in de opdracht gevraagd werd. En vooral: om ►

Het hoofdkantoor van Delva in Amsterdam zit in een voormalige brouwerij.

Klimaatadaptief stadspark in Praag.

‘Beperkingen zijn voor mij geen rem. Ze dwingen innovatie af’

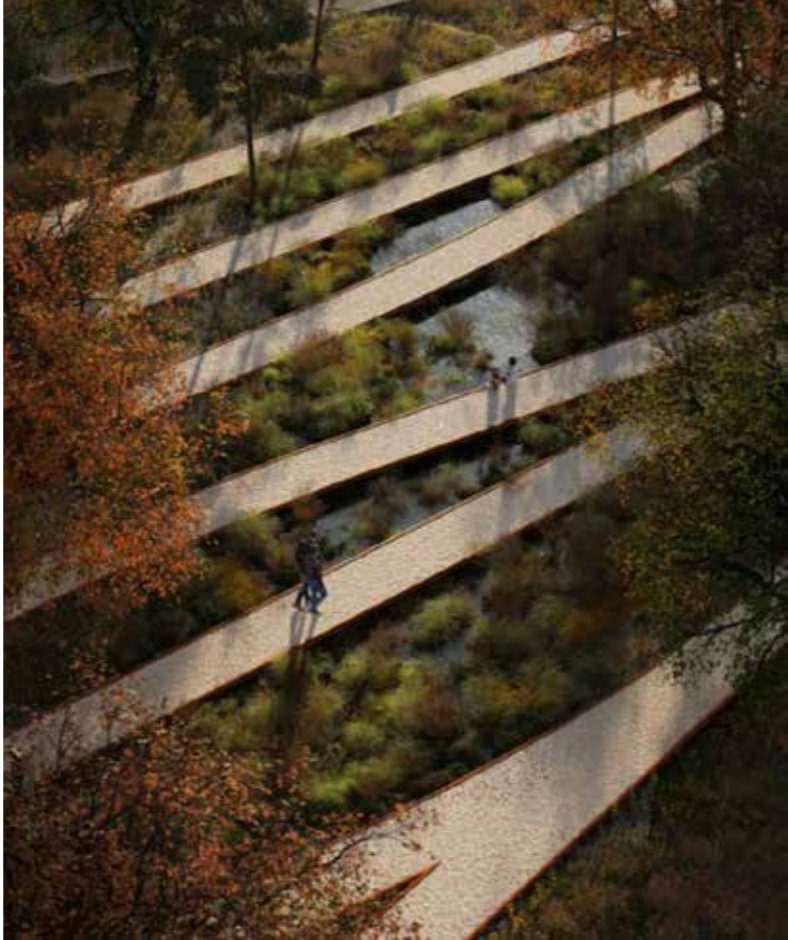
veel meer landschap toe te voegen. We integreerden een dijkversterking en een duinlandschap, terwijl ze enkel een casino vroegen. De speelhal staken we ondergronds, omdat je daar toch geen daglicht nodig hebt. Daardoor werd het bovengrondse volume kleiner en vulden we dit aan met een nieuwe duin. Als we een aanvraag krijgen, voeren we die niet gewoon uit. We stellen ze altijd in vraag. Hoe kunnen we de opdracht gebruiken om meer natuur, meer landschap te realiseren? Daarvoor gebruiken we het kapitalistische systeem en het politieke spel.'

Hoe krijg je een opdrachtgever zover?

DELVA: 'Ruimte krijg je nooit. Je moet ze pakken, zelf creëren. Ik zeg weleens: "We lullen rechts, maar voeren links uit." Daarmee wil ik zeggen: we doen mee in het systeem van de grote getallen, maar we eindigen met een groene en sociale omgeving. Je kunt in een hoekje zitten huilen dat de projectontwikkelaar alweer te weinig geld vrijmaakt voor groen. Of je kunt het systeem gebruiken, of misbruiken om meer natuur te realiseren. Dat is onze strategie. We proberen altijd een businesscase te bouwen rond het landschap, zodat de aanleg van natuur geld opbrengt, in plaats van kost. Met zo'n denkwijze kunnen we meters maken. Daarom deel ik ook mijn kennis. Ik geef veel lezingen over onze werkwijze, zodat andere bureaus, maar ook gemeentes en ontwikkelaars, hetzelfde gaan werken. Als we met meer zijn, wordt de impact pas echt groot.'

Dat klinkt goed, maar hoe doe je dat in godsnaam?

DELVA: 'Een mooi voorbeeld: in een Nederlands dorpje aan de Dommel-rivier mochten we een woonwijk realiseren. Om de huizen te beschermen tegen overstromingen moest de bouwgrond opgehoogd worden. In plaats van grond aan te voeren, besloten wij de rivier, die in het verleden recht was getrokken, uit te graven om ze opnieuw te laten meanderen. Die optie was goedkoper dan grond aanvoeren. Bovendien kwam er meer wateroppervlak en dus

'We stellen de opdracht altijd in vraag: hoe kunnen we ze gebruiken om *meer natuur*, meer landschap te realiseren?'

Linksboven: een combinatie van industrieel erfgoed en natuurlijke vernieuwing in Beringen.

Rechtsboven: project Woodland bij Durbuy.

Midden: The Pulse, een stadsbos op hoogte in Amsterdam

Linksonder: met Silt in Middelkerke won Delva een World Landscape Architecture Award.

Rechtsonder: Delva liet de Dommel-rivier uitgraven om ze opnieuw te laten meanderen.

meer natuur. Dankzij de nieuwe ecologische oevers vergrootte de biodiversiteit. Waar natuur vaak de laatste stap is – als een wijk af is, komen er nog wat boompjes – was ze hier het vertrekpunt. Zonder konden we niet bouwen. En zo werd de projectontwikkelaar een natuurontwikkelaar.'

Jullie zijn intussen al met veertig werknemers en je hebt drie kantoren. Hoe groot wil je worden?

DELVA: 'Groeien om te groeien interesseert me op zich niet. Een eigen bureau was nooit mijn plan. Het is me overkomen. Eigenlijk overkomt het me nog elke dag. Elke dag passeren er uitdagingen en kansen waarvan ik denk: hoe ga ik dat nu weer aanpakken? Ons bureau krijgt veel aanvragen voor complexe en dus interessante projecten. Je kunt beslissen om ze niet te doen, omdat je bedrijf te klein is. Maar ik weet dat ik met mijn bureau echt iets kan betekenen, dat ik kan helpen. Mijn enige drive om te groeien als bedrijf is meer impact hebben. Impact gaat voor mij over schaal. Een klein project is waardevol, maar als je 16.000 woningen bouwt en daarbij 350 hectare nieuwe natuur aanlegt, zoals we nu doen in Lelystad, dan maak je echt het verschil.'

Hoe ver reikt je ambitie?

DELVA: 'In de korte tijd dat we hier rondlopen op de aardbol moet je wel iets relevants doen, vind ik. Ik ben geen dominee of uitvinder, maar ik heb dit talent gekregen. Dat is mijn manier om een bijdrage te leveren aan de maatschappij. Mijn nalatenschap zit in mijn projecten, in mijn bedrijf en in mijn team. Daarin steek ik al mijn tijd en energie. Om het ook na mij te laten doorgroeien, stelde ik recent twee partners aan, beiden twintigers. Rex en Jelmar brengen nieuwe energie en ideeën binnen. Ze zijn de nieuwe lichting die ervoor zorgt dat we actueel blijven en wat we doen echt voor de volgende generatie is. De impact die we nu creëren zal soms pas echt zijn volgroeid en genereus zijn na mij. Maar aan stoppen denk ik allerminst. Mijn drive is groter dan ooit. Ik ben heel competitief. Als ik ►

De thuishaven van Delva in Amsterdam werd uitgewerkt tot een groene stadsoase voor wonen, werken en logeren.

‘De volgende stap is een focus op *mentaal welzijn*. Zo vragen steeds meer opdrachtgevers naar *stilteplekken*’

bij een ontwerpwedstrijd het gevoel heb dat ik met de vingers in de neus ga winnen, vind ik het niet interessant om mee te doen. Liever wedijver ik met internationale topbureaus genre Michel Desvigne uit Parijs, Vogt uit Zürich, SLA uit Kopenhagen en Bas Smets uit Brussel.’

Je verhaal leest als een successtory. Waren er al projecten die mislukten?

DELVA: ‘Als het moeilijk wordt, zijn we op ons scherpst. Dan wordt het interessant en zijn we er om te helpen, om de puzzel wel te leggen. Als iets niet lukt, geven we niet op, maar zoeken we naar een andere manier om het aan te pakken. Voor een project in Amsterdam werd ons gevraagd om een bos op het dak te maken, maar toen bleek dat ze vergeten waren om dat in te calculeren. Om het project toch te kunnen realiseren, werken we met een airpotsysteem

waardoor we het hele jaar door konden planten. Toen het gebouw af was, hees de reeds aanwezige bouwkraan alles gewoon op het dak. In de kwekerij waren het nog kleine boompjes, drie jaar later is het een echt bos. Beperkingen zijn voor mij geen rem. Ze dwingen innovatie af, en daar zijn we net goed in.’

Hoe is het om als Belg te wonen, te leven en te ondernemen in Nederland?

DELVA: ‘Ik woon hier al ruim 25 jaar. Als ik nu terugga naar België, ben ik daar een “Hollander”. Hier ben ik ook nog altijd een beetje een Belg. Ik kwam hier voor een stage na mijn studie tuin- en landschapsarchitectuur aan de Hogeschool Gent. Daarna bleef ik hier werken. Later combineerde ik dat met een opleiding aan de Academie van Bouwkunst. Toen ik mijn bureau startte, was Amsterdam een logische keuze, omdat hier de integrale projecten zaten die ik graag wilde doen. In België was dat er toen nog niet. Intussen is er ook daar interesse en heb ik nu ook een bureau in Antwerpen. Twee jaar geleden opende ik er ook een in Stockholm. Ik hou van die internationale expansie, maar projecten in de VS, Azië of het Midden-Oosten interesseren me niet. Alles begint voor mij bij de mens en de ondergrond waar die leeft. Als ik die niet snap, kan ik niet werken.’

Je groeide op in een West-Vlaams boerengezin met drie broers. Is daar het zaadje geplant voor je huidige carrière?

DELVA: ‘Ik hou niet zo van die framing als boerenzoon, eerlijk gezegd, maar mijn vader gaf me zeker de liefde voor de natuur mee. Mijn job staat eigenlijk niet zo ver af van wat mijn vader deed. We werken met hetzelfde basismateriaal: de bodem. Mijn ouders hielden mij en mijn broers niet op het boerenerf. Toen we twaalf waren, mochten we op internaat zodat we ons volledig konden focussen op studie en sport. Ik ben in die tijd nog Belgisch kampioen atletiek geweest. Tijdens de vakanties mochten we kiezen: op het bedrijf helpen of elders een job zoeken. Alles wat we verdienden, moesten we afgeven. Slim ge- ▶

STEVEN DELVA (48)

- Woont en werkt in Amsterdam.
- Studeerde aan de Hogeschool Gent tuin- en landschapsarchitectuur, en vervolgens aan de Academie voor Bouwkunst in Amsterdam.
- Startte in 2008 zijn eigen bureau Delva.
- Combineert landschap met stedenbouw en architectuur.
- Werkt vooral voor projectontwikkelaars en overheden, in binnen- en buitenland.
- Werd in 2021 uitgeroepen tot architect van het jaar in Nederland.
- Won in 2023 twee World Landscape Architecture Awards, zeg maar de Oscars van de landschapsarchitectuur.

zien van mijn ouders, want daardoor koken we een job die we interessant vonden, in plaats van iets dat goed betaalde. Zo belandde ik bij **Geert Pattyn**, die bloemendecoraties maakt voor grote en luxe feesten en huwelijken. Zo kwam ik bij de rijkste Belgen thuis, waar ik zotte tuinen, huizen en kunstcollecties zag. Die ervaring heeft me echt gevormd. Intussen ben ik zelf kunstverzamelaar. Ik ben nog altijd heel close met hem.'

Waarom opende je bureaus in Antwerpen en Stockholm? Je kunt ook vanuit Amsterdam de rest van Europa bedienen.

DELVA: 'Dertig procent van onze opdrachten zit in België. Zo werken we momenteel aan het olympisch bad in Hofstade, aan de Boerentoren in Antwerpen en aan be-MINE in Beringen. Een lokaal bureau hebben, is een grote

meerwaarde. Wat Stockholm betreft: ik haal veel inspiratie uit Scandinavië. Technieken voor watermanagement die hier innovatief zijn, zijn daar standaard. Ik kijk ook op naar hoe ze buiten leven invullen. In Brussel is het een soort van zelfmoord als je in het kanaal springt. Terwijl in Scandinavië zwemmen in natuurwater in de stad deel van het dagelijks leven is. Het is doodnormaal om na je werk nog in kostuum naar een gracht te fietsen en er even in te springen. Dat zorgt voor een enorme levenskwaliteit. In plaats van ernaar te staan kijken, wilden we er deel van uitmaken. Onlangs noemde iemand ons zelfs een Scandinavisch bureau, "Delvä"'

Hoe zie je jouw job evolueren?

DELVA: 'Waar de afgelopen jaren de focus vooral lag op biodiversiteit en circulariteit, zie ik in mijn glazen bol dat de volgende stap een focus op mentaal welzijn zal zijn. Steeds meer opdrachtgevers vragen bijvoorbeeld om een stilteplek te integreren in ons ontwerp. Het besef groeit dat een goede leefomgeving waar je kunt sporten, tot rust kunt komen en in verbinding kunt zijn met anderen, waaronder de natuur, een basisvoorwaarde is voor een goede geestelijke gezondheid. De return on investment is gigantisch als je weet hoe groot het kostenplaatje van ziekteverzuim momenteel is. Daarom denk ik dat we in de toekomst gaan samenwerken met ziekteverzekeringen.'

Stel, je bent politicus: wat zet je op de agenda?

DELVA: 'Ik zou kennis over natuur integreren in het onderwijs. Daar zit momenteel een enorm hiaat. Vraag iemand op straat in Nederland of België om tien bomen op te noemen en het zal wellicht niet lukken. Scandinavië is daarin opnieuw een voorbeeld voor mij. Daar kun je met een advocaat door een bos lopen en hij determineert elke boom en plant. Die educatie is belangrijker dan je denkt, want het zorgt voor appreciatie. Onbekend is onbemind. Kennis heeft op die manier iets activistisch.' _____ W

